141. številka. V Ljubljani, v četrtek, 24. junija 1909. XLII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod" velja:

v Ljubljani za dom dostavljen: celo leto K 24·—, pol leta „ 12·—, četrt leta „ 6·—, za mesec „ 2·—

v upravništvu prejeman: celo leto K 22·—, pol leta „ 11·—, četrt leta „ 5·50, za mesec „ 1·90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer. Izvzemši nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna" telefon št. 85.

„Slovenski Narod" velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko: celo leto K 25·—, pol leta „ 13·—, četrt leta „ 6·50, na mesec „ 2·30

za Nemčijo: celo leto K 28·—

za Ameriko in vse druge dežele: celo leto K 30.—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravništvo: Knaflova ulica 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Kaj bo na Ogrskem?

Kriza na Ogrskem, ki je tudi največjega pomena za Cislitvansko, je stopila v odločilni stadij.

Po velikem konfliktu med krono in Kosshutovo stranko pred tremi leti, ko je »trabant« Fejervary kot ministrski predsednik dal z vojaki razpoditi ogrski parlament in je radikalec Barabas agitiral za to, da naj se razgnani poslanci zbero zopet v Debreczinu ter proglase Habsburžane za odstavljene, je prišlo do premirja, čigar posledica je bila, da je prevzelo vlado mešano ministrstvo, v katerem so imele vse večje madžarske stranke svoje zaupnike in ki se je opiralo na parlamentarno koalicijo teh strank.

Med krono in med madžarskimi strankami je bil sklenjen pakt, ki je določal, da ostanejo vsa preporna vprašanja glede armade, glede avstroogrske banke itd. toliko časa nerešena, da se uveljavi nov volilni red, sestavljen na podlagi splošne in enake volilne pravice.

Tri leta je vladalo to ministrstvo, a volilne reforme ni rešilo. — Krona tudi ni silila na izpolnitev te dolžnosti, te prevzete obveznosti, da so le vladajoče stranke puščale na strani armadno vprašanje in sicer storile, kar se bilo od njih zahtevalo pri sklepanju rečenega pakta. Še več. Ko je minister notranjih del grof Andrassy izdelal načrt volilne reforme, s katero bi se ne uvedlo ne splošne, ne enake volilne pravice, je krona podelila temu načrtu celo predsankcijo. Celo bivši minister v Fejervaryjevem kabinetu, Kristoffy, ki je javno razkril vsebino omenjenega pakta ter zastopal stališče, da krona ne more dovoliti druge volilne reforme kot tako, ki sloni na splošni in enaki volilni pravici ni mogel preprečiti predsankcije.

Zaradi volilne reforme je zavladalo med madžarskimi strankami veliko nasprotje. Eni so bili sploh zoper reformo, češ da oslabi pozicijo Madžarov, drugi so hoteli po Andrassyjevem načrtu umetno ohraniti prevlado madžarskih strank, tretji pa so se potezali za splošno in enako volilno pravico, pri kateri naj bi volilna geometrija storila to, česar naravnim potom ni mogoče doseči. — Pravzaprav pa so bili vsi zoper vsako volilno reformo in ker jih krona ni silila, bi jo bili lahko še kdove kako dolgo zavlekli.

Vmes je pa prišla druga stvar: bančno vprašanje. Letos je treba obnoviti privilegij sedanje avstroogrske banke. To skupno banko hočejo madžarske stranke oziroma večina madžarskih bank razdreti in zahtevajo, da se za Ogrsko ustanovi posebna banka. Ne bomo se spuščali v rekapituliranje vseh bojev, ki so nastali o tej stvari med madžarskimi strankami in med avstrijsko in ogrsko vlado. Dovolj je, če pribijemo dve dejstvi: da je med madžarskimi strankami zmagala tista struja, ki zahteva samostojno ogrsko banko in da krona tej zahtevi neče ugoditi.

Iz tega je nastala kriza in Wekerle, ki je tri leta z veliko spretnostjo vodil ogrsko ministrstvo, je moral demisijonirati. Vlada je ostala provizorično na krmilu, med tem pa so se vršila pogajanja z madžarskimi strankami zaradi novega ministrstva. Ostala so doslej brezuspešna. Naposled je poslala krona nekdanjega finančnega ministra Lukacsa kot svojega zaupnika k neodvisni stranki s predlogom, naj se sestavi novo ministrstvo tako, da bodo imeli zaupniki krone v njem tiste portfelje, v katerih je koncentrirana politična in financijalna moč države — ministrsko predsedstvo, ministrstvo notranjih del in finančno ministrstvo — ostale portfelje pa naj prevzemo zaupniki Kosshuthove stranke. To novo ministrstvo ima eno samo nalogo: dognati volilno reformo na podlagi splošne in enake volilne pravice, razpustiti potem parlament in izvršiti nove volitve. V največji stiski je bila volilna reforma rešilna veja.

Zopet so nastala nasprotja, vsled katerih je bil Wekerle prisiljen, prositi krono, naj takoj odpusti le še provizorično njegovo vlado in krona je obljubila, da se to zgodi v nekaterih dneh. Obenem je tudi formalno razpadla koalicija madžarskih strank.

Tekom nekaj dni se torej odloči kriza na Ogrskem. Kaj bo? Mogoči sta pač samo dve eventualnosti: da se Kossuthova stranka uda in sprejme predlog, ki ga ji je v imenu krone sporočil Lukacs, ali pa da ustanovi neparlamentarno ministrstvo, kakršno je bilo Fejervaryjevo, morda z bivšim hrvaškim banom Hedervaryjem na čelu. Boji, veliki boji, ki bodo vznemirjali in pretresali celo državo, so pa skoro neizogibni in resnost položaja je tolika, da dela velike skrbi in sive lase mnogim političnim krogom. Najbrž bomo že v najkrajšem času priča velikanskih viharjev, ki bi se jih bila država pač lahko ognila, če bi se bila po sprejetju nagodbe v lanskem letu brezpogojno zahtevala izpolnitev pakta glede volilne reforme.

Poslanska zbornica.

Proračunska debata.

Dunaj, 23. junija. Zbornica je nadaljevala razpravo o državnem proračunu. K predmetu je govorila **cela vrsta poslancev.** Poslanec Roškar je v svojem govoru kritiziral upravo avstrijskega Lloyda, ki nabavlja vino v Italiji in na Grškem, zahteval zgradbo železniških prog Purkla-Ptuj-Rogatec-Brežice in Polzela-Kamnik ter terjal, naj justična uprava nemudoma premesti okrajnega sodnika v Ljutomeru, ki pri vsaki priliki kaže svojo sovražnost proti Slovencem. Izmed Slovencev sta govorila še Pišek in Jaklič, ki je stavil posebno resolucijo o dobavi krepke krme. Socialist Seitz je predlagal resolucijo, v kateri se zahteva takojšna odprava carine na žito in krmo. Referent dr. Steinwender se je izrekel za to, naj bi se obe ti resoluciji izročili v pretres proračunskemu odseku. Nato se je vršilo glasovanje. Zbornica je sprejela postavke, tičoče se domobranskega in trgovinskega ministrstva. Resolucijo poslanca Seitza je zbornica v poimenskem glasovanju odklonila z 240 proti 186 glasovom. Predlog referenta dr. Steinwenderja, naj se Jakličeva resolucija odkaže proračunskemu odseku, je bil odklonjen z 129 proti 200 glasovom, Jakličeva resolucija pa je bila sprejeta soglasno. Nato je zbornica glasovala o postavkah, tičočih se železniškega in poljedelskega ministrstva. Za je glasovalo 221, proti pa 200 poslancev. K četrti skupini državnega proračuna so govorili poslanci Iro, Stojalowski, Mayr, Ježovnik, Spielmann in Eisterer, na kar je predsednik zaključil sejo. Prihodnja seja je jutri dopoldne ob 9.

Konferenca klubskih načelnikov.

Dunaj, 23. junija. V današnji seji so načelniki parlamentarnih klubov sklenili, da odseki ne bodo imeli sej v četrtek in petek. Prihodnjo sredo ali četrtek bo imel proračunski odsek daljšo sejo, na katere dnevnem redu bo edina točka: italijanska pravna fakulteta. Nadalje so načelniki sklenili, da se ima proračunska debata končati v petek ob 6. popoldne.

O italijanski pravni fakulteti.

Dunaj, 23. junija. Ker Jugoslovani z vso odločnostjo izjavljajo, da bodo razpravo o italijanski pravni fakulteti v proračunskem odseku pripustili samo proti junktimu z ustanovitvijo slovenskega vseučilišča v Ljubljani in ker vlada v tem oziru še ni pričela z nobenimi pogajanji z Jugoslovani, so v parlamentarnih krogih mnenja, da je popolnoma izključena rešitev te predloge v tekočem zasedanju. Italijanski poslanci so imeli danes sejo, v kateri so se izrekli proti temu, da bi se laška pravna fakulteta ustanovila v Kopru, češ da bi tudi ta rešitev ne ustavila jugoslovanske obstrukcije v proračunskem odseku, ki ni naperjena toliko proti sedežu fakultete, kakor vobče proti ustanovitvi italijanske univerze.

Kriza v „Poljskem klubu".

Dunaj, 23. junija. V »Poljskem klubu« je zopet nastala kriza. Poljska ljudska stranka zahteva, naj da klub svojim članom na svobodo, da lahko glasujejo o pooblastilnem zakonu po svojem svobodnem prepričanju. Večina v klubu je proti temu, vsled česar je nastal konflikt med klubovim vodstvom in somišljeniki poslanca Stapinskega. Dosedanja pogajanja niso imela uspeha in vse kaže na to, da se bodo neprestane krize v »Poljskem klubu« končale s tem, da bo »Poljska ljudska stranka« pod vodstvom poslanca Stapinskega izstopila iz kluba in se pridružila »Slovanski enoti«.

Ogrska kriza.

Budimpešta, 23. junija. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bo vladar, ako se ne posreči misija dr. Lukacsa, poveril vlado grofu Khuen-Hedervaryju. Hedervary bo parlament takoj razpustil ter razpisal nove volitve na podlagi **splošne in enake volilne pravice.**

Budimpešta, 23. junija. Kot ministrski kandidatje za kabinet, ki ga ima sestaviti Khuen-Hedervary, se imenujejo ti-le politiki: Hieronymi, Mattekovics, Perczel, grof Csaky, grof Zelinsky, dr. Plosz, Cseh in baron Emerih Fejervary.

Budimpešta, 23. jun. Vojni minister Schönaich je poslal Kossuthu pismo, v katerem se mu zahvaljuje za podporo, ki jo je Kossuth kot vodja neodvisne stranke nudil armadi ob priliki vojaških akcij proti Srbiji, ter ga prosi, naj armadi tudi v bodoče ne odtegne svoje podpore.

Vohunski proces v Belgradu.

Belgrad, 23. junija. Danes je bila tu končana obravnava proti vpokojenemu majorju Jankoviću in agentu Müllerju, ki sta bila obtožena, da sta avstro-ogrskemu vojaškemu atašeju Tanczosu dajala informacije o srbski armadi, o njenem gibanju in njeni organizaciji. Obtoženca sta to priznala, samo trdila sta, da sta atašeju dajala namenoma krive informacije. Sodišče je oba spoznalo za kriva ter obsodilo vsakega radi hudodelstva vohunstva v petletno ječo. Soobtoženca Mutić in Šahin sta bila oproščena.

„Veleizdajniški" proces v Zagrebu.

Sodišče je jelo včeraj zaslišavati priče proti obtožencem iz Pakraca.

Kot prvi svedok je bil zaslišan zdravnik dr. Vinko Matijević, eden najzagrizenejših pristašev dr. Franka.

Izpovedal je med drugim, da so obtoženci kaplan Podunavac, Jagrić, Zukanović, Vuksan in Dragosavac ustanovili srbski klub v Pakracu. Ta kljub je organiziral Srbe in z velikim vspehom širil srbsko idejo. Najbolj delaven v tem klubu je bil kaplan Podunavac, katerega so radi tega tudi jeli nazivati »pop Gapon«. Kot plod delovanja tega kluba je priča navajal srbske zastave, uvedbo cirilice v občinski urad, srbske napise, petje srbskih pesmi itd. Pripadniki pravoslavne vere so se v Pakracu sicer že od pamtiveka nazivali Srbe, vendar pa niso preje nikoli nastopali tako agresivno, kakor zadnja leta. K njemu so često prihajali kmetje, ki so mu pripovedovali, da Srbi kriče v gostilni, da je to srbska zemlja in da bo pripadla Srbiji.

Juraj Rothgerber mu je pripovedoval, da je obtoženec Podunavac pozival kmete, naj bodo pripravljeni, kadar napoči čas, da bo treba nastopiti v obrambo domovine. Matija Turković mu je pravil, da je kapelan Podunavac zahteval od kmetov,

LISTEK.

Pred sto leti.

XVI.

Začetkom leta 1812. so se začela tudi v Iliriji vojaška gibanja, ki so jih smatrali prebivalci kot slaba znamenja za prihodnjost. Garnizija je polagoma odšla iz Ljubljane na Nemško in kmalu potem se je tudi v Iliriji začelo rekrutiranje vojakov za francosko armado.

Že januarja meseca 1812. je generalni guverner grof Bertrand uredil ljubljanske občinske razmere. Ljubljansko županstvo je postalo municipaliteta. Predsednikom je bil imenovan baron Codelli, občinskih svetovalcev, vzetih izmed meščanstva pa je bilo 24. Tudi se je malo časa na to ustanovil sanitetni svet.

A te male reforme štejejo malo v primeri z veliko reformo kmetskega osvobojenja. Iz umljivih razlogov se slovenskemu kmetskemu ljudstvu navadno prikriva, da so mu Francozi dali svobodo. Kar sta storila cesarica Marija Terezija in cesar Jožef II., je bilo samo polovičarsko delo, čeprav je pomenilo velik napredek. Ko so prišli Francozi na Kranjsko, so bili kmetje še vedno podložniki grajščakov, niso imeli dejanjske pravice razpolagati s svojimi zemljišči in so bili dolžni delati tlako grajščakom in za javne namene. Francozi so vse to prekucnili. Odpravili so grajščinske sodnije; kmet je postal ravnopraven z drugimi stanovi in je bil podložen samo državni sodniji kakor vsak drugi človek. Zdaj ni več grajščak sam odločeval v prepirih med njim in med kmetom, marveč sodnija. Francozi so popolnoma in brezpogojno odpravili tlako, ki jo je bil kmet dolžan delati po patentu iz leta 1782., za vse druge tlake pa se je kmet lahko odkupil. Tudi so Francozi kmetom znatno znižali državne davke in desetine. Kmet je postal samostojen gospodar na svojem zemljišču, je lahko ž njim svobodno razpolagal in je bil popolnoma ravnopraven s svojim prejšnjim gospodarjem-grajščakom. Čim je Ilirija zopet padla pod oblast Avstrije, je ta hitro zopet odpravila, kar so Francozi storili dobrega, in je tudi kmeta zopet potisnila v odvisnost iz katere ga je potem šele leto 1848. oprostilo in rešilo.

Tudi za časa generalnega guvernerja grofa Bertranda je bilo v Ljubljani veselo družabno življenje. Zlasti priljubljeni so bili izleti po Ljubljanici. General baron Paulin, adjutant Bertrandov, je zapustil memoare, v katerih je posvečeno eno poglavje tudi Ljubljani. Iz teh spominov je posneti, da je baron Paulin spremljeval iz Pariza do Ljubljane taščo generala grofa Bertranda, gospo Dillon, ki je bila jako vesela, pikantna in razposajena Kreolinja, ki je imela samo eno slabo lastnost, da je rada žvečila — sveče. Rodovina generalnega guvernerja grofa Bertranda je bila vsa zbrana v Ljubljani. Bila je tu gospa Dillon, potem soproga Bertrandova z dvema otrokoma, in netjakinja grofice Bertrandove, vojvodinja Antoinetta Fitz-James. Baron Paulin je stanoval pri baronu Cojzu na Bregu in se je s posebnim čolnom vozil od tam do škofije, kjer je stanoval grof Bertrand. Občeval je tudi mnogo z baronico Cojzovo, o kateri pravi, da je bila mlada, duhovita in lepa in je sovražila maršala Marmonta, ker ji je ta premalo dvoril. To se pravi: bila je zaljubljena v lepega maršala, a nesrečno. Znala je tudi izvrstno igrati na klavir, a kazila jo je pretirana pruderija. Povabila je nekoč barona Paulina, naj igra na flavto, ona da ga bo spremljala na klavirju, a zahtevala je, da morata biti vsak v posebni sobi in vrata med tema sobama, da morajo biti zaklenjena.

O generalu Bertrandu poroča baron Paulin, da je bil neutruden delavec. Kadar je bil Bertrandov osebni tajnik Delupé zadržan, je Bertrand diktiral svojemu adjutantu baronu Paulinu po štiri in pet ur nepretrgoma.

Ko je bil Bertrand adjutant cesarja Napoleona, se mu je godilo ravno tako — se tolaži baron Paulin.

O Ljubljani pravi baron Paulin, da je bila nemška in italijanska, da ni imela nobenih umetniških ali starinskih posebnosti, da pa ima prekrasno okolico. Tudi družabno življenje mu je jako ugajalo, posebno v francoski družbi. Generalni guverner je sijajno izpolnjeval svoje družabne dolžnosti. Vedno je imel goste, vedno je prirejal zabave in pogostoma izlete po Ljubljanici. Posebno znamenit izlet je bil napravljen v Vevče, kjer je bila bogata pojedina, kateri je sledil ples. Zvečer so se udeležniki na razsvetljenih in ovenčanih čolnih, katerih je bilo več sto, vrnili v Ljubljano, presrčno pozdravljeni od prebivalstva.

Bertrand je nastopal tako sijajno na posebni ukaz cesarja Napoleona, kakor je grofica Bertrand sama povedala baronu Paulinu. »Torej, grofica Fani,« ji je rekel cesar Napoleon, »vi pojdete doli nadomestit kralja Marmonta; ali imate dobrega kuharja?« — »Veličanstvo« mu je odgovorila grofica, »vzamem seboj tistega, ki ga imam sedaj in ki je jako izkušen.« — »To ne zadostuje« je rekel Napoleon, »imeti morate dva, dalje obednega prireditelja in dobrega dvornika in vozili se bodete s šestimi konji, zapomnite si to dobro, gospa guvernerica.«

General Bertrand se je vestno držal tega naročila, kažočega, koliko važnost je polagal cesar Napoleon na to, da ga njegov namestnik v Iliriji sijajno reprezentira. Bertrand se je vedno vozil s šestimi sivimi konji, dočim se je njegov prednik maršal Marmont najraje vozil z jeleni.

Tudi o Bertrandovem bivanju v Trstu, o izletih v Lipico in v Postojno poroča baron Paulin precej obširno.

Vladanju grofa Bertranda v Iliriji je naredila konec nova vojna na Nemškem. Cesar Napoleon je potreboval Bertranda kot vojskovodjo in ga je poklical na bojišče meseca marca l. 1813.

Henrik grof Bertrand je bil rojen 28. marca 1773 v Chateaurouxu in se je posvetil inženerski stroki. Ko je nastala revolucija, je vstopil v narodno gardo in potem v armado. Kot kapitan pri ženijskem oddelku se je udeležil vojne v Italiji in postal v Egiptu general. V vojni l. 1806 je premagal Pruse in izsilil kapitulacijo trdnjave Spandau ter postal divizijski general, v kateri lastnosti si je pridobil velikih zaslug za zmago Francozov v bitki pri Friedlandu. V vojni l. 1809. je pravzaprav Bertrand rešil francosko armado po bitki pri Aspernu. Ko so bili namreč Francozi premagani, je Bertrand položil mostove čez Donavo in Francozom omogočil, da so se umaknili na otok Lobau. Napoleon ga je v zahvalo imenoval za grofa in pozneje, po Marmontovem odhodu za

da naj prisežejo na srbsko zastavo, da bodo za srbsko stvar tudi umrli, ako bo potreba.

Podunavac je reagiral na svedokove izpovedbe. Naglašal je med drugim, da so bili člani srbskega kluba v Pakracu tudi Hrvati.

Priča Matijević: To niso bili Hrvati, to so bili naprednjaki.

Zagovornik dr. Magdič: Ali so ti prišli iz Palestine?

Ko je obtoženec hotel nadaljevati svoj zagovor, mu je predsednik kratkim potom odvzel besedo. Ker je na to Podunavac ogorčeno vzkliknil, da mu s tem sodišče onemogočuje vsako obrambo, ga je predsednik dal **odstraniti iz dvorane,** senat pa ga je **obsodil »radi nedostojnega vedenja« v 2dnevni samotni zapor s postom v temni izbi.**

Svedok Benko Jun, okrajni pristav, je izpovedal, da mu je bilo znano, da je obstojal v Pakracu srbski klub. Slišal je, da se je v tem klubu nazdravljalo kralju Petru, toda to se mu ne zdi verjetno, ker so v ta klub zahajali tudi Hrvati. Da bi se bilo kje govorilo, da je to srbska zemlja in da bo pripadla Srbiji, ni nikoli slišal. Da bi bili Srbi razširjevali sliko kralja Petra, mu ni znano. Da so v Lipik prihajali tudi srbski častniki, mu je bilo znano, a zdelo se mu to ni sumljivo, ker je Lipik vendar mednarodno kopališče. Prijavili so mu, da imajo Srbi pri dr. Markoviću tajne sestanke. Dal je stvar kot sodnik preiskati ter dognal, da so bili ti sestanki zgolj prijateljski, namenjeni izključno zabavi. Da bi bili Srbi klicali: »Živela Srbija, živel kralj Peter«, ni slišal, a mu tega ni tudi nihče prijavil.

Na to je predsednik pozval obtožence, naj se izrazijo o izpovedi svedoka Juna. Obtoženec Vuksan je naglašal, da je imel v šoli toliko posla, da mu ni bilo mogoče se baviti s politiko. Pač pa je pri volitvah glasoval po svojem prepričanju.

Drž. pravdnik: Vi ste toženi radi veleizdaje, ne pa radi volitev.

Svedok Jun: **Vam je vendar vse veleizdaja.**

Dopisi.

Iz Črnomlja. Slednjič bo naš kmet vendar izobražen in prišel bo končno vendar do — pameti. Saj so gospodje v farovžu prišli že lansko leto — takoj po burnem prizoru pri otvoritvi »javne ljudske knjižnice«, ki je last »Prosvete« — v Dobljičah, do tega: Zasigurati se v Črnomlju. Znesli so vse svoje »lurške pastirice« v znano hišo in otvorili svojo knjižnico, kjer si je dal duška naš župnik v izbranih barbarskih izrazih... In danes imamo že katoliško izobraževalno društvo. — Ni jim treba fanfaristov, ki bi jim trobili slavo — saj jim jo skovika izbrano krdelce »Čukov«! Kaj hočemo še več! Naprej gospodje — saj naš Belokranjec je zelo nadarjen! Pa vendar — oprostite predrznosti — »Na uho to resnico« ne bo vam žal: »Pošljite predsednika in če bi šlo tudi podpredsednika med prvimi v kak izobraževalni zavod — če pa ne bi šlo, pa naročite »norimberški lijak«! Takisto vam svetujemo zastran onega gospoda, ki ga je »Sokol« izbacnil iz svojih vrst, ki ste ga pa vi vsprejeli z odprtimi rokami in ga baje postavili za načelnika »Orlom«, čeprav ste mu očitali v lanskem »Domoljubu« njegovo temno preteklost, ki je zares »smešnotragična«: Pazite, da vam ne bo ta gospod ob večerih preveč skovikal — in ker se pretaka po njegovih žilah čudna — prevroča kri: zato glejte da se ne prevzame »prelevi« in se ne dvigne »kondor« nad orla! Pa še nekaj! »lačne nasititi«, je dobro delo usmiljenja. Zato popeljite večkrat v naravo svoje ovčice, tja na »Rožanc«, napojite jih in nasitite s pitanimi teleti — saj imate blagoslov božji! — Mi se najemo navadno za en dan, a oni gospod, ki se je čutil užaljenega v gostilni Spreitzerjevi in ki ga zagovarja »Slovenec« — — oni gospod, ki veliko rabi — se je najedel na Rožancu, kakor trdi: za celih štirinajst dni! O obljubljeni kraj, kraj čudežov! Vi zmagujete!? Kaj ne, prepričani ste, da podveznete vse pod en mernik — in zmaga je vaša! Zato pridigujete na vse pretege. V resnici, strah nas je bilo, ko smo čuli nedolgo tega z lece glas vpijočega: o tempora, o mores — ni nam za one, ki pravijo: kristjan sem, v srcu pa so brezverci, pagani — ki v cerkev ne hodijo«! In potrti smo se ozrli: Kje so bili oni iz vašega krdela, ki hodijo vsake kvatre v cerkev? Vi kričite, a poglejte kako so vaši »ofri« malo obiskani. O Jeremias — ne gre več tako kot nekdaj — Vi jih dresirate — ljudje pa mislijo, ker imajo razum! Dober vam je vsak, čeprav je v srcu pagan, samo da se zateče v vaš tabor. Izgovor imate pri roki: »Večje bo veselje nad enim iz prebrnjenim, kot nad devetindevetdesetimi pravičnimi!« To za danes čisto odkrito, prijateljsko na uho!

Somišljeniki! Novomeščani!

Vabimo vas na

SHOD

nar.-napredne stranke

ki bode

v soboto, dne 26. t. m.

ob 8. zvečer

v „Čitalnici“ v Novem mestu.

Dnevni red:

1. **Poročilo o potitičnem položaju.** Poroča deželni odbornik dr Ivan Tavčar.
2. **Organizacija narodno-napredne stranke.** Poroča deželni poslanec dr. Ivan Oražen.
3. **Govor za obrtnike.** Govori Fer. Primožič, občinski svetnik v Ljubljani.

Napredniki, odzvajte se našemu vabilu in pridite vsi na shod!

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. junija.

+ **Višji drž. pravdnik Amschl** je bil včeraj v Ljubljani in je inspiciral tukajšnje državno pravdništvo. Iz žepa mu je gledala znana Hegemann - Egerjeva obrekovalna brošura. Kake instrukcije je gospod Amschl dal državnemu pravdništvu, to utegnemo najbrže v kratkem — občutiti. To lahko že danes povemo, da se krvavo motijo tisti, ki mislijo, da je prinesel g. Amschl v Ljubljano ono **merilo pravice,** kakor se je rabilo glede **italijanskih vseučiliščnikov, ki so na Dunaju z revolverji streljali.** Pri ti priliki, naj se nekoliko ozremo na zadnji »popravek«, ki ga nam je bil doposlal g. Amschl in v katerem je zatrjeval, da zna za uradno rabo dovolj slovenski, njegov novi namestnik Wilhelm pa da zna prav dobro. Wilhelm je iz Gradca, a ima tisto znano spričevalo, ki jih izdajajo uslužni profesorji. To spričevalo zatrjuje, da zna Wilhelm slovenski. V resnici zna gospod Wilhelm slovenski le toliko, da naš jezik malo lomi, prav za silo in seveda ne od daleč toliko, da bi mogel umeti n. pr. kak slovenski akt. G. Amschl pa zna še veliko manj od gospoda Wilhelma, toliko veliko manj zna, da se tako znanje po vsem svetu imenuje — nič.

+ **Kranjski nemški narodni svet na delu.** C. kr. blagajna državnih dolgov na Dunaju je razpisala mesto davkarskega uradnika s posebnim ozirom na to, da more biti vešč slovenskega jezika. Razpis je zahteval, da prosijo za to mesto le najboljše kvalificirani davčni praktikantje na Kranjskem. Med prosilci je večje število jako izborno popisanih Slovencev, a mesto je dobil davčni praktikant Kraker, ki je najslabše popisan davčen uradnik na Kranjskem. Kot rojen Kočevar, se je že v najmlajših letih navzel kočevskih surovosti. V Kočevju je med drugim demonstriral tudi proti c. kr. okrajnemu glavarju. Kazenskim potom je bil prestavljen v Kamnik, kjer se vede tako škandalozno, da ima vsak hip konflikte z meščani in da so ga že v javnem lokalu sklofutali. Razume se, da je bil ta idealni uradnik pri imenovanju preteriran. In tega človeka je baje spravil nemški narodni svet na Dunaj. Kraker se je namreč že pred pol letom hvalil, da mu je dr. Eger obljubil, da ga spravi v ministrstvo. Na vsak način je dolžnost naših poslancev, da pouče finančnega ministra Bilinskega kakšna cvetka pride v c. kr. blagajno državnih dolgov in kakšne ljudi priporočajo ljubljanski Nemci.

+ **Štajerska finančna deželna direkcija** ima deset let barona Mensi s Klarbacha za podpredsednika. To je napotilo uradnike omenjenega ravnateljstva k bizantinskemu poklonu pred svojim načelnikom. Čute gospodov izrazil je dvorni svetnik Sykora. Štajerci imajo glede vodstva deželnega finančnega ravnateljstva mnogo drugačne sodbe, kakor baron Mensi in dvorni svetnik Sykora. Poslovanje tam je v nekaterem obziru naravnost neznosno počasno. Neki javni zastop n. pr. je prosil za priznanje zakonito mu pristoječe oprostitve od pristojbin in kolkov pri kupu nekega zemljišča za javne namene. **Čez devet mesecev** je moral **čakati na rešitev. — Rekurzi** zaradi pristojbin se od okrajnih ravnateljstev rešujejo čez kake **štiri mesece;** ako pa grejo na deželno ravnateljstvo, morajo stranke biti vesele, če dobijo rešitev še v tistem letu, ko se je rekurz vložil. Namesto neokusnega bizantinizma naj bi se skrbelo za **naglo delo** in s tem za dobro prebivalstva, za katero so gospodje v službi. Samo sodišča delajo primerno hitro, drugi uradi pa ostajajo v srednjeveški počasnosti. Ne hvale samim sebi, ampak — delo!

+ **Kaj je s hišnimi tablicami v Levstikovi ulici?** Na hišah »Kranjske stavbne družbe« št. 13. in 15. **ni** slovenskih hišnih tablic. Vprašamo, **ali jih magistrat ni dal nabiti, ali pa jih je dal morda kdo samovoljno odstraniti?** Prosimo pojasnila, ker nam verodostojne osebe poročajo, da so videle, kako so nove hišne tablice z omenjenih hiš te dni vlačili okrog po ulici otroci. Kdo jim je dal te tablice?

+ **Radi snočnjega mirozova** je bilo zopet polno orožnikov v vojaškem preskrbovališču in v palači deželne vlade. Na Marijinem trgu so mestni stražniki razganjali ljudi ki so zapeli pred Prešernovim spomenikom ter grozili, da bodo aretirali vsakogar, ki bo klical »živio«. Radovedni smo, kdo je ukazal stražnikom nastopati proti »živio«-klici?

+ **»Slavčeva «veselica,** ki bo v nedeljo zvečer v Zvezdi, se mora končati ob polnoči, tak ferman je izdala modra naša deželna vlada. Kazinotje bi ne mogli mirno spati seveda in ker je edina skrb deželne vlade, da ne pade kazinotom niti las z glave, je izdala gornji ukaz. Ali ni nobene instance več, ki bi napravila konec samovoljnosti deželne vlade?

+ **Na ravnateljstvo c. kr. državnih železnic v Trstu.** V Domžalah ima postaja še vedno samonemške pečate, dasi so drugod že povsod dvojezični. Ali je c. kr. ravnateljstvo tako odredilo, ali je to samovlastno postopanje postajenačelnika v Domžalah? Zahtevamo, da se ta krivica takoj odpravi!

+ **Iz železniške službe.** Prestavljeni so: E. Franke, asistent iz Storov v Zidan most; J. Ebner, aspirant iz Laškega v Štore in Milan Malenica, adjunkt iz Matzleinsdorfa kot obratni vodja v Rogatec.

+ **Iz sodne službe.** Računski podčastnik I. razreda A. Čuček je imenovan za kancelista in dodeljen sodišču v Postojno.

— **Opozarjamo** na shod »Gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj«, ki se vrši danes zvečer ob 8. na starem Babičevem vrtu na Dolenjski cesti. Društveniki in prijatelji društva, pridite v polnem številu!

— **Pevska slavnost v Ljubljani.** Prihod slavnostnih gostov s Češke in Koroške bo v soboto ob 6. 49 min. S Čehi pridejo tudi poročevalci tamošnjih dnevnikov. Hrvatska društva in tržaški posebni vlak z ondotnimi društvi, katere bo spremljala ogromna množica ondotnega narodnega občinstva, pride v nedeljo okoli 10. dopoldne. Društva s Kranjske prihajajo pa od sobote zvečer do nedelje opoldne. Sprejemi dragih nam slovanskih gostov bodo kolikor mogoče slovesni. Na kolodvoru jih pozdravi »Slavec« in »Zveza slov. pevskih društev«. Sodeluje »Slov. Filharmonija«. Slavno narodno občinstvo ljubljansko se prosi, da se v prav mnogobrojnem številu udeleži sprejema, ker ravno sprejemi ostajajo gostom v najboljšem spominu. V soboto zvečer ob 8. se vrši na vrtu »Narodnega doma« pevski sestanek, pri katerem nastopijo navzoča češka društva in »Slavec«, sodeluje pa »Slov. Filharmonija«. Vstopnina k sestanku je 40 vin. Sodelujoči so vstopnine prosti. V nedeljo dopoldne je zbirališče društev pred »Narodnim domom«. Ob pol 12. pa se začne premikati sprevod po Fran Jožefa cesti, Prešernovih, Wolfovih in Gosposkih ulicah, Turjaškem trgu, Bregu, Sv. Jakoba trgu, Starem trgu pred mestni magistrat. Pred magistratom se pokloni slavnostni sprevod mestni občini ljubljanski po predsedniku »Slavca«. Društva se vstopijo v polkrog, zastave pa v ospredje. Nato pozdravi udeležence gosp. župan Ivan Hribar z občinskim svetom v imenu mesta Ljubljane. Odzdravijo pa za Čehe »Ustředni jednota«, za Hrvate »Savez«, za Slovence »Zveza slov. pevskih društev« po svojih načelnikih; tržaški Slovenci pa v imenu vseh ostalih gostov. Nato ovenčajo naše narodne dame vse prisotne zastave, pevci pa zapojo »Lepo našo domovino«. Ob tej priliki se bodo začuli streli z ljubljanskega Gradu. Vraća pa se sprevod Pred Škofijo, čez Vodnikov trg in Jubilejni most, po Sv. Petra cesti, Miklošičevi cesti, Sodnijskih ulicah, Dunajski cesti, potem po Franca Jožefa cesti nazaj pred »Narodni dom«. Po sprevodu se vrši banket v hotelu »Tivoli«. Popoldne ob 4. pa se vrši v »Zvezdi« ljudska veselica, na kateri nastopijo vsa društva skupno (do 1000 pevcev) in posamezno. Sodeluje »Slov. Filharmonija« in posebna godba za ples. Cene jedil in pijač bodo povsem navadne gostilniške. Vstopnina na veselico 60 vin. za osebo, gostje in sodelujoča društva vstopnine prosta. Na veselici bo poleg pevskega in glasbenega užitka toliko druge zabave, da ne bo nikomur žal udeležbe. Ponovno prosimo naše drage someščane hišne posestnike, naj v čast gostom okrase svoje hiše z zastavami, zlasti po onih ulicah in trgih, kjer se bo pomikal slavnostni sprevod. V ponedeljek ob 8. zjutraj priredi mestna občina ljubljanska na čast gostom slavnostni zajtrk. Slavnostna knjižica, katero je spisal g. Ant. Trstenjak, bo obsegala zgodovino društva od 25 let nazaj in podrobni vspored slavnost ter opis izletov, se bo dobila v slavnostnih dneh.

— **Nov ustanovni član »Slavca«.** pristopil je s zneskom 40 K gospod Makso Lavrenčič, podjetnik kinematografa »Pathe«. Živel!

Elektroradiograf »Ideal« bo dal napraviti slike »Slavčeve« slavnosti za svoje podjetje. Te slike bodo videti prvič v kinematografu v Ljubljani, potem pa se prepuste enakim podjetjem po slovanskih deželah.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** ima svojo prihodnjo redno mesečno sejo dne 2. julija ob 6. popoldne v šolski dvorani deželne porodnišnice v Ljubljani — ne pa dne 25. junija, kakor je bilo vsled tiskarske pomote objavljeno v zadni številki »Liječničkog Vijestnika«. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Demonstracije. 3. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **»Slovensko zidarsko in tesarsko društvo«** priredi svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 4. julija 1909 točno ob 10. dopoldne, ne pa 27. junija t. l., kakor se je pomotoma poročalo. Zbor je sklepčen brez ozira na število udeleženih članov.

— **Ljudsko šolstvo ljubljanske okolice** je bilo do zadnjega časa skrajno zanemarjeno. Životarile so tuintam enorazrednice, celo zasilne šole z mežnarji kot učitelji, da, še več: imeli smo kraje, ki niso bili nikamor všolani. Take razmere so bile mogoče v XX. stoletju pred pragom slovenske prestolnice, dočim imajo na primer na Štajerskem 5 do 6 razrednice celo v gorskih župnijah. Nikogar ni bilo v ljubljanski okolici, ki bi bil ljudstvo poučeval o važnosti šolstva, pač pa so se dobili ljudje, ki so naravnost ali po časopisju hujskali ljudstvo proti šolam in učiteljstvu. Poznejši okrajni šolski nadzornik, sicer blaga duša, je bil premehak, da bi bil nastopil z nujnimi reformacijami. Zadnje leto se obrača glede ljudskega šolstva v ljubljanski okolici na bolje, in sicer z orjaškimi koraki, da se zamujeno popravi. Zahvala gre energičnemu pedagogu, novemu okrajnemu šolskemu nadzorniku g. Gabršku. Iz krogov kmetskega prebivalstva se sliši, da ljudstvo vobče ni nasprotno potrebnim reformam v ljudskem šolstvu. Tudi novi deželni šolski svet krepko podpira vse tozadevne akcije. Upati je, da izginejo nasprotniki šolstva. Nanovo ustanovile, razširile in preosnovale so se, ali se bodo kmalu, sledeče šole v ljubljanski okolici: V vrhniški občini so se ustanovile ozir. se otvorijo jeseni sledeče šole: **Bevke,** dvorazredna, **Blatna Brezovica,** dvorazredna, **Drenov grič,** enorazredna **in Ligojno** tudi enorazredna. Deška in dekliška šola na **Vrhniki** se preosnujeta v mešano 6—8razrednico. V **Rudniku** so odprli dvorazrednico. **Vič** je dobil šestrazrednico z dvema paralelkama, pripravljajo pa se 4 paralelke. Istotako dobi **Šiška** 6razrednico s štirimi paralelkami, a aktivira se že jeseni 8. razred, dočim je bila šola dosedaj le trirazredna. **Pri D. Mariji v Polju** se je preosnovala 5razrednica v 6razrednico z dvema paralelkama. V **Zalogu** se ustanovi nova 2razrednica. **Gornja Šiška** že ima 2razredno novo šolo. **Pri Sv. Petru** pri Ljubljani se razširi 3razrednica v 6razrednico s sedežem v Mostah. Na **Ježici** se razširi 2razrednica v trirazrednico. V **Hrušici** bo treba trirazrednico razširiti v 5—6razrednico. V **Horjulu** se tudi razširi dvorazrednica v 3razrednico. V **Polhovem Gradcu** se ustanovi poseben oddelek. V **Borovnici** se razširi trirazrednica v 4razrednico z eno paralelko. V **Sostrem** se razširi na štiri razrede ter se postavi novo poslopje. V **Grosuplju** se razširi 1razrednica v 2razrednico ter dobi novo poslopje. Razširiti je treba tudi šolo v **Škocijanu** in **Šmarju.** Nove šole so projektovane v **Št. Jurju** pri Grosuplju, v Brezju pri Dobrovi in v **Lipoglavu,** kjer še niso otroci nikamor všolani. Nova šolska poslopja se zgrade v **Borovnici** in **Preserju.** Samostojno šolo dobi najbrže tudi **Škofljica.** Treba je misliti na odpravo zasilnih šol, tako pri Sv. Joštu, Javorju, posebno pa v kamniškem okraju (v Tuhinjski dolini in Črnem grubnu). V kamniškem okraju so dobili novo 2razrednico v **Mekinjah** in **Krtini.** V **Trzinu** se razširi šola na dva razreda ter se poslopje prezida. Istotako se bo prezidalo tudi v Ihanu.— Naj bi se te reforme čvrsto nadaljevale za povzdigo splošne izobrazbe ljubljanskih okoličanov.

Kresni večer na Drenikovem vrhu. Kot običajno vsako leto se je zbralo tudi včeraj ljubljansko občinstvo k prosti poljudni zabavi in zažigu kresa na Drenikovem vrhu. Pot sama je bila krasna. V lepi noči so odsevali z vseh bližnjih vrhov ljubljanske okolice neštevilni kresovi, razlegalo se je veselo petje in vrisk in odmevalo slavnostno streljanje. Na krasno okrašenem vrtu, obdanem z lampijončki in zelenjem se je zbralo nebroj gostov v veselo zabavo. Na hribčku za gostilno pa je žarel velikanski kres. V krogu zbrano občinstvo se je veselilo in divilo v naravi. Prasket raket in umetnega ognja, katerega je burno pozdravljalo mlado in staro, je spremljala poljudna godba s harmoniko in kitaro, katera se je pozneje preselila v provizorično pripravljeno plesno sobo, kamor se je zbralo nebroj veselih mladih parčkov da porajajo v lahnem plesu. Na vrtu pa so nas iznenadili izborni pevci »Ljubljanskega Zvona« in zapeli par krepkih slovanskih pesmi v domačem krogu, za kar jih je hvaležno občinstvo burno pozdravljalo. — Pozno v noč še je bil hrib živ in radosten in glasno so odmevali v bajno kresno noč veseli vriski in petje ob pobočju domov idočih gostov.

Štiridesetletnico tabora na Vižmarjih so v nedeljo prav slovesno obhajali. Govori se, da je bilo jako imenitno. Prosimo somišljenike, naj nam kaj poročajo.

V Grosupljem obeta biti na veselici Ciril-Metodove podružnice zelo živahno. Globoko v spominu bode ostal 4. julij vsakomur, kogar bode zanesla Fortuna ta dan v solnčne kraje lepe Dolenjske. In nemalo jih bode prihitelo. Vsak, ki ni narodnjak samo v besedi, ampak je narodnjak v dejanjih, bode prihitel. Saj vse je namenjeno le v korist naši družbi sv. Cirila in Metoda. Ljubljanski, ribniški, šišenski in ižanski Sokol se udeleži slavnosti korporativno. Priglašenih je pa še nebroj drugih društev. Poseben značaj celi prireditvi bodo pač dale od Sokola izvajane proste vaje. Za vse one, ki jih spravi valčkov tempo iz ravnotežja, pa bode nudilo veliko plesišče dovolj prostora in zabave. Kegljalce pa bodo bodrili k vstrajnosti dragoceni dobitki. Še celo oni, ki bode imel najmanj »šubov« ne bode odšel brez nagrade. V muzeju in menežariji bodo našli suhoparni filistri in učenjaki dovolj snovi v svojo in drugih zabavo. Sintereza se bo seveda vršila pri dobrem Rusovem cvičku. K veselici je priglašenih še cela vrsta bogov in boginj, ki bodo skrbeli, da komu ne otrpne srce, n. pr. Bakh, Gambrin, Fortuna, Flora ect. Komur je mar, biti enkrat prav židane volje, ta naj nikar ne pozabi iti 4. julija v Grosuplje. Zveze vlakov pa so kakor nalašč; opoldan prideš, zvečer odideš, na poti ti bode pa svetil kres... Kar čuti narodno, 4. julija v Grosuplje! in Ciril pa Metod bodeta drugi dan ob svojem godu zelo zadovoljna.

Čebelarska shoda. 27. t. m. ob 3. popoldne ima čebelarski shod podružnica v Logatcu pred ulnjakom g. Klančarja na Lazah; 29. t. m. ob 3. popoldne pa podružnica v Rožeku na Koroškem pri g. županu J. Paulu v Rožeku. Na obeh shodih bo predaval g. nadučitelj A. Likozar kot zastopnik osrednjega čebelarskega društva iz Ljubljane.

Na Prevojah pri Lukovici se otvori v četrtek dne 24. t. m. novo kegljišče g. Gašperja Kotnika. Kegljanje bode na dobitke i. s.: 8 dobitkov za gospode in 4 dobitki za dame. Na dobitke se bode kegljalo od 24. t. m. in se bode zaključilo dne 29. t. m.

Iz Litije se nam piše: V nedeljo, dne 20. t. m. je imelo tu svoj shod klerikalno izobraževalno društvo v Litiji v novo najetih prostorih. Niso

---

generalnega guvernerja v Iliriji. Šele v naslednjih vojnah se je Bertrand prav posebno odlikoval in postal — maršal. Tudi ko je bil Napoleon poražen, mu je Bertrand ostal zvest. Sledil je Napoleonu na otok Elbo in bil njegov najintimnejši svetovalec. Z njim je Napoleon izdelal vse načrte za svoj povratek v Pariz, kateri načrti so se pač sijajno posrečili, ki pa jim je bil v bitki pri Waterloou narejen žalosten konec. Napoleon je moral v prognanstvo na otočič sredi Atlantskega oceana. Zapustili so ga skoro vsi, tudi tisti, ki jih je on iz nič povzdignil tako visoko, kakor sami pač niso pričakovali, samo »zvesti Bertrand« ga tudi v tej strašni nesreči ni zapustil. Z vso svojo rodovino je šel Bertrand na otočič Sv. Helene, prenašal vse trpljenje in vse težave tega strašnega pregnanstva in dal vsemu svetu izgled brezprimerne zvestobe. Zgodovina francoska ga imenuje »zvestega Bertranda« in on je to imenovanje v polni meri zaslužil. — Ostal je pri Naoleonu do njegove zadnje ure. Njegova zvestoba je tako imponirala, da mu je kralj Ludovik XVIII., ko se je vrnil na Francosko, podelil vse časti, kar jih je prej imel. Bertrand je tudi izposloval, da so bili Naoleonovi smrtni ostanki prepeljani v Pariz. Umrl je 31. januarja 1844.

ni sami upali, da bode tolika udeležba, a pokazalo se je s tem, da je v Litiji ugoden kraj za razna tudi priprosta in delavska društva. Presenečen sem bil nad zbranimi — za začetek dosti veliko število okrog 80 — in tako si mislil: tudi mi bi lahko delali za našo narodno stvar, ako bi imeli mož, ki bi se poprijeli dela. Čemu ta hladnost? Narodni naš trg pa ne premore niti dobrega bralnega društva, kaj še pevskega zbora! Vedno samo izgovor: »nimamo močij«. Poskusiti treba in da store v to poklicani le en poskus, videli bodo, da je dovelj moči za delo, a vodij in agitacije nam manjka. Pri nas je narodnega dela več ko marsikje, cela pomlad nam skoro poide, a niti ene same veselice ne moremo zabeležiti, da, niti prijateljskih ali takozvanih družabnih večerov se več ne vzdržuje. Zakaj? Poznavalec razmer bi takoj odgovoril. Gospoda, malo več narodne vzajemnosti in manj osebnosti nam je zelo potrebno. Kakor tu, ravno tako je tudi gospodinjam potrebno nekoliko več narodnosti. Prej ste se izgovarjale »nimamo narodnega trgovca, moramo pri nasprotnikih kupovati«, sedaj ga imate, torej podpirajte ga. Niti sosedstvo in prijateljstvo vas ne odveže narodnega greha, ki ga stori kdor podpira najzagrizenejše nasprotnike. Vsi pa prenovimo narodno-zaspano Litijo in dvignimo narodno-družabnega življenja. — Eden izmed mnogih.

Surovi katehet. P. Stanko Dostal, kaplan v Metliki, je učenca III. ljudskega razreda Mavriča tako pretepel, da je našel zdravnik 18 ran. In vse to za prazen nič, večinoma radi tega, ker je učenec pri sokolskem naraščaju.

Sokolski zlet v Metliki. Vspored slavnosti 4. julija je sledeči: 1.) Vsprejem gostov; 2.) javna telovadba na vrtu g. Ivca; 3.) Ljudska veselica na vrtu g. Malešiča. Vstopnina k javni telovadbi: sedeži 40 h, stojišča prosta; k veselici 40 h; Sokoli v kroju prosti. Pri prostih vajah svira novomeška godba. Ker je to I. večja sokolska slavnost v Belokrajini, je zanimanje za njo v vseh krajih zelo veliko. Kar se nam je pred leti zdelo še nemogoče, kar smo nosili le kot skrite želje v srcih, vršiti se ima zdaj v kratkem. Naj bi bil to prazник za celo Belokrajino. Na zdar!

Iz Logatca. Tukajšnji podružnici »Družbe sv. Cirila in Metoda« sta letos sklenili skupno prirediti običajno veselico v prid naši prepotrebni šolski družbi. Z ozirom na dejstvo, da je za te veselice najbolj prikladen letni čas in pa glede na to, da je pri nas, ozir. v naši okolici letos zopet toliko raznovrstnih prireditev, da človek končno res ne more povsod zraven biti, moramo ta korak združenega odbora le odobravati. Letošnja veselica obeta za to postati tem impozantnejša, kakor druga leta. Sodeluje pevski in tamburaški zbor logaškega »Sokola« ter igra vrla narodna godba iz Postojne. Na vsporedu je tudi srečolov s krasnimi dobitki in bo sploh za zabavo kar najbolje preskrbljeno. Veselica se vrši kakor običajno v prostornem senčnatem vrtu hotela »Kramar«, kjer bodo logaške rodoljubkinje stregle z izborno pijačo in okusnimi jedili. G. Mazijeva je letos združenemu odboru prepustila tudi pivo, tako da se bo vse prodajalo v lastni režiji in obeta družbi potemtakem ostati lep skupiček. Ker se veselica vrši na predvečer godu naših blagovestnikov, bo vrt čarobno razsvetljen ter se bo užigal umetalni ogenj in na bližnjem griču bo pa gorel mogočen kres. Opozarjamo na to prireditev, ki bo gotovo vsakemu nudila obilo užitka, že danes vse rodoljube, zlasti one iz naše okolice. Tu pokaži vsak, da ve ceniti pomen naše šolske družbe ter pohiti v dokaz tega **4. julija v prijazni Logatec:** »mal' položit dar — domu na altar«!

Boksit — pridržana rudi. Družba za pridobivanje boksita v Bohinju, v kateri družbi so Ivan Baumgartner, grof Leon Auersperg, dr. Valentschag, inžener Glasener iz Izlak, dr. Sürgensen iz Prage ter rudniški inžener Endlicher iz Ljubljane, je prosila pri pristojnem rudniškem uradu za zakonito dovolilo izvrševati kopanje boksita v Bohinju. C. kr. rudniško glavarstvo v Celovcu je izdalo to dovolilo in je pri ti priliki izreklo, **da je boksit pridržana ruda v smislu § 3. občnega rudniškega zakona.** S tem je rudniška oblast izdala načelno važno odredbo, kajti doslej ni bilo nobene odločbe, da je boksit pridržana ruda. Boksita (Bauxites-Wocheinit) je na Kranjskem precej mnogo. Iz boksita se dela kalcinirana glinica in iz te zopet aluminij. Dejstvo, da je na Kranjskem mnogo boksita, je dala povod, da je bila v Ljubljani ustanovljena velika kemična tovarna. Rečena odločba rudniškega glavarstva celovškega seveda ne bo po volji kmetskim posestnikom. Kdor je dozdaj hotel kupiti tak svet, je bil vezan pogoditi se z lastnikom, in če se ni mogel pogoditi, ga pač ni dobil. V prihodnje pa se more tak svet, ako ne pride do sporazumljenja med lastnikom in kupcem, tudi ekspropriirati in bo dobil posestnik zanj le toliko, kolikor znaša kapitaliziran dejanski letni donesek tistega sveta. Kmetski posestniki se bodo pač pritoževali, a opravili ne bodo ničesar.

Tatvina na Jesenicah. V nedeljo 20. t. m. je bilo na Savi pri Jesenicah nekemu gospodu iz stanovanja pokraden en površnik s firmo »Skarda Wien« v vrednosti 150 K in pelerina s firmo »Bauer, Innsbruck« v vrednosti 26 K.

Samomor. Barbara Ažbe, rojena v Bistrici na Koroškem, služkinja g. Bremca na Jesenicah, se je 22. t. m. ob 10. dopoldne v stanovanju gospodarja Bremca na oknu obesila. Ob 11. uri so jo našli, a bila je že mrtva. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na Jesenice. Dekle je samomor izvršila najbrže v blaznosti. Radovedni smo, ako jo župnik Zabukovec cerkveno pokoplje.

Iz Hrastnika. Dne 18. julija priredi podružnica »Družbe sv. Cirila in Metoda« za Hrastnik-Dol veselico v Hrastniku z gledališko predstavo. Uprizori se: »Lepa Vida«. Prosi se sosednja društva, naj se ozirajo na to in ne prirede na isti dan veselice.

Novo ponemčevalnico slovenskih otrok namerava zidati šulferajn v Peklu pri Poljčanah.

Zagrizeni policaji. Dne 17. junija so se peljali fantje iz Slivnice na vojaški nabor v Maribor. Voz je bil, kakor je ob takih prilikah vobče običajno, okrašen z zelenjem in slovenskimi zastavicami. Ko so prišli po Tržaški cesti pred Rapočevo gostilno, sta skočila brez povoda dva policaja k vozu in začela kot dva divjaka trgati slov. zastavice in jih metati zaničevalno po cesti. Seveda je vrlim Slivničanom pri tem podlem dejanju zavrela kri, stisnila se je marsikaka pest, in le njihovi zavednosti se je zahvaliti, da nista povzročila ta dva divjaka kake večje nesreče.

V konkurz je prišel trgovec Alojzij Matzun v Sevnici. Pasiva znašajo 106.000 K, aktiva 34.000 K. Letos je pač mrzlo leto.

Utonil je 21. t. m. pri kopanju v Dravi samski železniški uradnik pri Sv. Lovrencu nad Mariborom Janez Grat. Trupla še niso našli.

Akad.-tehn. društvo »Triglav« v Gradcu. III. redni obč. zbor akad.-tehn. društva »Triglav« v Gradcu se vrši dne 26. t. m. ob 8. zvečer v prostorih društva z običajnim vzporedom.

Slovenska pesem v Ziljski dolini. V Ziljski dolini se je izvršil v 20. do 30. letih za Slovence prežalostni prevrat. Kako mogočna je bila pred 40 leti narodna zavest v tej dolini! Ziljska Bistrica, Gorje, Štebenj itd. so bile trdnjave slovenske misli. Matija Majar in Urban Jarnik sta zasejala med svojimi ožjimi rojaki seme slovenskega rodoljubja. Pred več kot 50 leti so Ziljani pozdravljali svojega škofa s slovensko zastavo, ki takrat še na Kranjskem ni smela svobodno plapolati. Matija Majar je postavil križ s slovenskim in cirilskim napisom, a danes ni v celi Ziljski dolini javnega slovenskega napisa. Prišel je sovražnik ter poteptal seme Jarnika in Majarja. Možje, ki so bili pred 10 leti še odborniki slovenskih čitalnic in Ciril-Metodovih podružnic, so danes odborniki »Schulvereina« in »Südmarke«. Sloveča narodna noša je malodane že izginila. In slovenska narodna pesem Ziljanov, kako je nekoč slovela, da so se ji celo tujci divili. Danes pa imajo nemški učitelji Ziljane v svojih pevskih zborih, kjer ni prostora za slovensko pesem, pač pa za »Wacht am Rhein«. Težavno in hvalevredno delo je prevzel edini narodni učitelj v Ziljski dolini, ki je začel zbirati mlade pevke in pevce ter gojiti z njimi tudi narodno pesem. Njegov zbor že šteje nad 50 pevk in pevcev, ki so že tudi javno nastopili. Upati je, da se vrli ziljski pevci pokažejo tudi izven Koroške v svoji pestri narodni noši.

Zanimiv boj se je bil zadnje dni med Gorico in Gradiščem ob Savi. Lahi v Gorici se trudijo na vse načine, prisiliti Furlane, da bi pripoznali Gorico za svoje središče. Toda Furlani se ne udajo, marveč pravijo, da je Gradišče ob Soči »la capitale del Friuli«. Radi tega so hoteli Lahi v Gorici Furlane prikrajšati pri naši železniški črti, ki pojde iz Gorice do Črvinjana. Poskrbeli so, da je bil izdelan tak načrt, po katerem bi se nova črta ne dotikala Gradišča, marveč bi bila toliko oddaljena, da bi Gradišče ne imelo od nje prav nobene koristi. Gradiščani so bili vsi iz sebe, Lahi v Gorici pa so se smejali, češ, sedaj jim pokažemo, da je Gorica središče Furlanov in Lahov, ko se nova črta ne bo nič dotaknila Gradišča. Ali smejali so se prezgodaj. Tudi trgovsko - obrtna zbornica se je bila iz enakega razloga postavila proti Gradišču. V Gradišču pa se je končno krepko postavil proti Lahom občinski svet in župan je pošteno oštel goriškega župana. Ker so videli laški liberalci v Gorici, da se tudi laška ljudska stranka poteguje za Gradišče ter bi utegnil odpor le politično škodovati, so se končno udali in Gradišče dobi svojo postajo. Ker so se udali, so s tem tudi priznali, da ostane Gradišče središče Furlanov, Gorica pa glavno mesto Goriškega, to je slovenskega dela dežele.

Nesreča na cesti. V ponedeljek popoldne je sunil vol nekega istrskega kmeta, ki je peljal seno iz Rojana proti Piščancem, 30letno, nosečo Marijo Piščanc. Zabodel jo je v trebuh, dvignil od tal in butnil z vso silo ob tla. Poklicali so babico in zdravnika ter jo odpeljali v bolnico.

Razpisano je mesto občinskega tajnika in blagajnika v Kanfanaru. Zahtevajo znanje hrvatskega in laškega jezika. Prošnje do 30. junija.

V Opatiji je bilo od 1. januar. do 16. junija 16.250 tujcev. Dne 16. junija jih je bilo 1872.

Nesreča na železnici. Pri premikanju voz na zagrebškem južnem kolodvoru je prišel v ponedeljek zvečer uslužbenec P. Alerei po nesreči med dva vozova, katera sta mu popolnoma zmečkala desno roko.

Iz zapora je ušel v Zagrebu 18-letni kaznjenec Dušan Cutič, kateri je imel 3 mesece težke ječe radi tatvine.

Nesreča na železnici. Z vlaka je skočil na dravskem mostu pri Beljaku I. Trolej izVaž. Opazil je namreč, da je vstopil v Beljaku v napačni voz in da se pelje v drugo smer Pri padcu se je tako pobil, da je v kratkem umrl. Zapušča vdovo in tri otroke.

Podjetna najemnica. Ana Demartini je vzela v najem od tržaškega posestnika I. Grandi popolnoma opremljeno in založeno gostilno. Bilo je do 700 K vrednosti. Ko je prišel Grandi včeraj pogledat, kako kaj gre obrt, se ni malo začudil, ko ga nemo pozdravijo pri vstopu prazni prostori in gole stene. Demartini je namreč takoj po prevzetju vse poprodala in odšla.

Ameriška šolska ladja »Itaska« obišče začetkom avgusta Trst, kjer ostane 4 dni.

Akadem. društvo »Slovenija« na Dunaju ima III. redni občni zbor 26. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji »Zum Magistrat«, I. Lichtenfelsg. 3. Z običajnim vsporedom se združi četrtoletniški večer.

Hrvatski in Srbski abiturijenti v Zemunu so pokazali jako malo narodne zavednosti v tem smislu, da nam je najmanj treba klečeplaziti in hlapčevati v zasmeh tujcu tam, kjer opravičeno na svoji zemlji gospodarimo. — Gost je oholi Nemec, s klobukom v roki bi moral priti in obleči rokavice. A ko nas uvidi in spozna za tako malomarne, da se mu klanjamo in ga občudujemo mi, izrabi dosledno in trdovratno to našo malomarnost, postane drzen, in omalovažuje nas navadno naravnost nesramno. — Čistiti je treba te narodne grehe, biti si svest svojih pravic in ostati zvest samemu sebi. Malenkostno se zdi včasih marsikomu tako podrobno delo, a po malenkostih pridemo do celote. — Neumljivo je torej, da so zemunski abiturijenti, katerih je 21, mladi ljudje, radikalni patrijotje, kateri morajo imeti v očigled njihove izobrazbe še občutljivi in vestneji narodni čut, proti »Drangu« Nemcev, tako popustljivi. Povodom zabave na razstanku so namreč dvema Nemcema na ljubo razposlali tudi nemška vabila. — Idite mladi gospodje v nemško marko, in zahtevajte v manjšini, da se Vam na ljubo zgodi kaj podobnega pri nemških sošolcih. Videli boste, kakoVas sprejmo. Zasmeh in eventuelno batine dobite. Zatorej je neumestno popuščati in grešiti na račun patrijotizma proti onemu, o katerem vemo, da ne bi on nam tega ne samo odrekel, marveč da bode porabil to dopustljivost proti nam svoječasno kot nevarno orožje v narodnem boju.

Prvi kinematograf »Pathé« prej Edison. Dunajska cesta št. 22 nasproti kavarne Evropa. ima od srede 23. do petka 25. junija 1909 sledeči spored: Nezaupni borilni mojster. (Komično.) Izdelovanje zrakoplava. (Po naravi.) Hči zatvorniškega čuvaja. (Žaloigra.) Vlomilčeva smola. (Komično.) Virginij Grossart. (Zgodovinska drama, umetniška, dolga projekcija v 28. slikah.) Tepčeve hlače. (Jako smešno.)

Elektro - radiograf »Ideal«, Franc Jožefova cesta št. 1, hotel »pri Maliču«. Zraven glavne pošte ima od srede, dne 23. junija do petka, dne 25. junija 1909 sledeči spored: Poplačas mi. (Komično.) Gozdna cvetka. (Žaloigra.) Tatovi opija. (Barvoslika.) Delež ubogih. Umetniška projekcija v 20. slikah. Jem v mestu. Komično - umetniška projekcija.

Kinematograf »Pathe« ima na svojem vsporedu zanimivo dramsko sliko rimskega junaka L. Virginija. Bil je za časa decemvirov ljudski tribun in imel krasno hčer Virginijo. V to se je zaljubil Appius Claudius, kateri jo je očetu odpeljal. Oče mu jo je sicer iztrgal, toda Appius je s krivimi pričami dokazal pred sodiščem, da je Virginija hči neke sužnje, Virginiju podtaknjena, in jo razglasil za sužnjo. Oče zgrabi nož in zabode hčerko vpričo zbranega ljudstva, češ, bolje v smrt kot v pohotno suženjsko življenje tirana.

Ljubljanski parki in javni nasadi so ravno sedaj v najlepšem cvetju. Pod Tivolijem cvete najpestrejše cvetličje in grmičje. Posebno krasen pa je park pred justično palačo, kjer se razpenjajo v čudoviti krasoti rožne veje od drevesa do drevesa v tisočernem cvetju. Tujci ne morejo prehvaliti tega prizora, ki je res vreden, da si ga človek ogleda.

Mično cvetličje in zelenje krasi v Ljubljani že mnogo oken in balkonov, kar napravlja na človeka najugodnejši vtisk. Želeti je le, da bi se ta lepa navada še bolj udomačila in razširila. Dunajski mestni svet je razpisal visoko nagrado za najlepše s cvetjem in zelenjem okrašeno okno, kar dokazuje, kolik pomen da ima tako zaljšanje oken.

Letošnja košnja zopet ni izpolnila nad, ki jih je imel naš poljedelec. Seno je sicer še dokaj dobre kakovosti, toda malo ga je, ker je bilo silno prizadeto in redko vsled lanske in letošnje suše. Košnja se vrši ob najugodnejšem vremenu in ob večerih se že vidijo cele kolone voz lepo dišečega sena.

S ceste. Ko se je polir Fran Anžič danes zjutraj peljal s kolesom po Sv. Petra cesti in prišel do Župnijske ulice, mu tam nasproti pripelje neki drug kolesar, s katerim sta trčila, oba padla raz koles ter se je Anžiču pri tem k sreči le kolo poškodovalo. — Z vozom je včeraj popoldne zavozil pred hišo na Dunajski cesti št. 29. neki kovaški vajenec v kandelaber in sicer s tako silo, da se je razbila obločnica ter ima pri tem plinarna 9 K škode. — Snoči je več rokodelskih vajencev na Ambroževem trgu streljalo z možnarjem, kojega nabasani materijal je pri strelu sfrčal v neko stanovanje. Došli stražnik je možnar zaplenil.

Neroda. Snoči je mizarski pomočnik Jožef Magister na Karlovski cesti na dvorišču razgrajal. Ko ga je tam stanujoči delavec Ivan Zajec miril, ga je ta sunil z dletom v levo laket in ga znatno poškodoval. Magister je bil aretovan.

Aretovan je bil včeraj spediterski hlapec Vincencij Šetinc, kateri je svojemu gospodarju pri inkasovanju poneveril do 40 K denarja.

Pokradena mrva. Posestniku in kavarnarju gospodu Franu Krapšu je bilo iz šupe v Mestnem logu ukradene do dva voza mrve.

Vojaško kopališče na Trnovskem pristanu je otvorjeno od danes zjutraj dalje.

Prijeli in v deželno blaznico so zopet izročili osebni varnosti nevarnega slaboumnega Frana Reppe-Hipfla, kateri je bil, kakor smo že nedavno poročali, pobegnil iz navedenega zavoda.

Nesreča. V usnjarni v Šmartnem pri Litiji si je 19letni posestnikov sin Jožef Kolar zlomil levo nogo in so ga danes zjutraj semkaj pripeljali z vlakom, od južnega kolodvora pa z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 26 Hrvatov in 19 Macedoncev, nazaj je prišlo pa 15 Slovencev in 10 Hrvatov. V Inomost je šlo 36 Hrvatov, v Heb pa 26 Slovencev.

Izgubljeno. Posestnikova žena Ivana Volčičeva je izgubila zavitek, v katerem je imela 6 metrov blaga. — Neka dama je dne 19. t. m. med vožnjo proti Spielfeldu izgubila dva metra dolgo žensko zlato verižico s srčkom, v katerem je bilo 9 briljantov, vredno 800 K.

Promenadni koncert »Slovenske Filharmonije« se vrši ob ugodnem vremenu jutri (petek) od pol 7. do pol 8. zvečer pri »Švicariji« (Tivoli).

»Slov. Filharmonija« koncertuje danes ob 8. zvečer v hotelu »Ilirija«. Vstopnina 40 vin.

Drobne novice.

* **Nesreča.** V nedeljo so se vozili trije sprevodniki drž. železnic in en sodar s čolnom po Donavi. Neznano kako se je naenkrat čoln preobrnil. — Izmed ponesrečencev se je rešil samo eden, s tem da se je držal toliko časa za čoln, da je prišla pomoč, ostali trije pa so utonili.

* **Za rektorja češke tehnike v Pragi** je izvoljen zopet prof. Bertl. To je oni, katerega je hotel letos kaznovati naučni minister, ker je obsojal v svojem imatrikulacijskem govoru izgrede nemškega dijaštva.

* **Veliko narodno** trgovsko mornarico so sklenili graditi Belgijci.

* **Neguš Menelik** je, kakor poročajo laški listi, jako nevarno obolel. Nekateri mu obetajo v kratkem smrt. Vladarske posle je prevzela cesarica Taitu.

* **Prepoved opija.** V zadnjem cesarskem ukazu je izšla tudi stroga prepoved, da kitajski uradniki ne smejo več opija kaditi.

Književnost.

— **»Omladina«,** glasilo narodno-radikalnega dijaštva ima v junijski številki sledečo vsebino: F. T, »Cuius regio eius religio«. Krivic, »Več luči!« Prof. dr. Br. Foustka, »Abstinenca kot kulturni problem«. (Konec). »Slovensko vseučiliško vprašanje«. »Slovensko dijaštvo«. »Vestnik za ljudsko izobrazbo«. »Razno« in »Priloga«. — Dalje ima kot umetniško prilogo krasen proizvod drobne plastike v fotografskem posnetku, namreč plaketo pesnika Prešerna. — Izdelek je prvenec te vrste umetnosti na Slovenskem. Delo je res umetniško dovršil portretist - umetnik A. Sever, sedaj v specialni šoli dun. medajlerja prof. Marschala.

»Naša bodočnost« list za šolo odrasli mladini ima v svoji 6. štev. sledečo vsebino: F. Plemič: »Ustavoznanstvo« in sicer prvi odelek »Občina, občinski zastop«, — K. Humek: »Tehnika, nje razvoj in napredek od nekdaj do danes«. — »Skozi puščavo«. — Dr. P. G. »Prirodoslovni paberki« (Palolo in strupeni pajki) in Mladinski oglasnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Poslanska zbornica.

Dunaj, 24. junija. Poslanec dr. Krek je imel v današnji seji dolg govor, v katerem je ostro napadal vlado, zlasti pa finančnega ministra Bilinskega. Bilinskemu je očital, da je največja nesreča za Avstrijo in da deluje za kralja Kossutha. Koncem svojega govora je stavil predlog, naj se od Bilinskega plače črta 5000 K. Ko se je Bilinski dvignil, da bi odgovarjal na Krekova izvajanja, so ga obkolili Slovenci in Hrvatje ter mu klicali: »Abcug, sramota, vi niste Slovan, vi kmetški oderuh, vi ste prodali bosanske kmete madžarskim oderuhom, sram vas bodi« itd. Na to so Čehi, Slovenci, Hrvatje in Srbi demonstrativno zapustili zbornico. Seja, ki se je pričela ob 9., še vedno traja.

Na čast baronu Fejervaryju.

Dunaj, 24. junija. Cesar je poslal baronu Gezi Fejervaryju svojeročno pismo, v katerem mu čestita k petdesetletnici, odkar je vitez Marije Terezije redu, ter mu podeljuje briljante k temu redu. Ob 12. je cesar sprejel Federvaryja v posebni avdijenci. Ob 5. je na dvoru na čast Fejervaryju slavnostni banket, ki se ga udeleži, cesar in 74 generalov.

Razpor v »Poljskem klubu«.

Dunaj, 24. junija. Spor med večino v »Poljskem klubu« in med »Poljsko ljudsko stranko« še vedno ni poravnan. Poslanec Stapinski se je baje izrazil, da bo njegova stranka končno le primorana izstopiti iz kluba. V tem slučaju bo osnovala svoj klub, ki bo vodil paralelno politiko s »Slovansko enoto«.

Cesarjevo darilo za nemško gledališče.

Dunaj, 24. junija. Konstatiralo se je, da se stvar o cesarjevem darilu za zgradbo nemškega gledališča v Ljubljani **ni razpravljala v ministrskem svetu.** To so izjavili **vsi** ministri z **baronom Bienerthom na čelu.** Kdo je potem izposloval cesarjevo darilo? Kakšno stališče zavzema vlada napram temu, **da gotovi elementi za njenim hrbtom zlorabljajo zaupanje krone v nemško - nacionalne svrhe?**

Poziv jugoslovanskim poslancem.

Dunaj, 24. junija. Predsedstvo »Slovanske enote« poziva vse poslance, **naj zanesljivo pridejo jutri na Dunaj, ker se gre za izredno nujno stvar.**

Dalmatinski klub?

Dunaj, 24. junija. Listi javljajo, da nameravajo dalmatinski poslanci izstopiti iz »Zveze južnih Slovanov« ter osnovati poseben **dalmatinski klub.** Informirali smo se na merodajnem mestu ter izvedeli, da ta vest **ne odgovarja resnici.** Dotična neresnična vest je izšla iz kuhinje »Hrvatske korespondence«, katere izdajatelj je Jerinić, po mišljenju baje frankovec.

Gospodarstvo.

— **Zakupni razglas.** C. kr. intendanca poveljništva domobrambe v Gradcu je poslala trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani zakupni razglas glede približne potrebščine predmetov, ki se bodo potrebovali v dobi od 1. oktobra 1909 do 30. septembra 1910, odnosno od 1. aprila 1910 do 15. septembra 1910 na raznih postajah. Potrebovalo se bo seno, slama, drva in premog. Dobavne obravnave se bodo vršile na raznih krajih ob določenih dnevih. Prva se bo vršila 26. julija, zadnja pa 2. septembra 1909. Zakupni razglas se lahko vpogleda v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, ki razglas na željo interesentom tudi vpošlje.

Slovenci in Slovenke! Ne záhlite družbe sv. Cirila in Metoda!

Zahvala.

Velec g. Fr. Finžgar, c. kr. okr šolski nadzornik v Gorici, daroval je povodom smrti svoje matere namesto venca na grob, tukajšnji šolski knjižnici 50 K, za kar se mu iskreno zahvaljuje in kliče Bog plačaj!:

Vodstvo ljudske šole v Mošnjah,
19. junija 1909

Josip Korošec,
šolski voditelj.

Zahvala.

Podpisano vodstvo se iskreno zahvaljuje sl. okrajni hranilnici in posojilnici v Idriji za velikodušno darilo 50 K, katere je blagovolila darovati ubožni in učeči se mladini v Žireh.

Šolsko vodstvo v Žireh,
dne 22. junija 1909

Pavel Šilc,
šolski voditelj.

Ustna voda
„EUODIN“
Specijalite za **kadilce.**
4813 Glavna zaloga lekarna 27
Ub. pl. Trnkóczy v Ljubljani.

Kadar se prav posebno česa veselimo, mora pa že vselej, priti kaj vmes! Jutri hočemo v letovišče, Ivan in Erna pa sta tako prehlajena, da ne moremo odpotovati — Zakaj pač ne? Dajte si prav brzo prinesti iz lekarne ali drogerije eno ali dve škatlji sodenskih mineralnih pastilj, pa samo pristnih Fayevih, in videli boste, otroči bodo jutri čili in zdravi Jaz vobče nikdar ne potujem brez sodenic in tudi za Vas bo dobro, da jih par škatljic vzamete seboj Škatljica stane samo K ·25
Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert na Dunaju IV./4, Grosse Neugasse 17.

Žitne cene v Budimpešti.

dne 23. junija 1909

Pšenica	za oktober	1909	za 50 kg K	13·75
Rž	za okt.	1909	za 50 kg K	10·32
Koruza	za julij	„	za 50 kg K	7·85
Koruza	za maj	1910	za 50 kg K	7·26
Oves	za okt.	1909	za 50 kg K	8·06

Efektiv.
Trdno.

†

Anton in **Ivana Gregorc** javljata tužnim srcem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njiju iskreno ljubljeni sinko

Franc

v nežni starosti 10 in pol leta, včeraj ob 2. pop. mirno v Gospodu zaspal
Pogreb dragega rajnika vrši se v petek dne 25. t m. ob 3. pop. iz hiše žalosti Ilirske ulice 19 na pokopališče k Sv. Križu. 2392

Ljubljana, dne 24. junija 1909.

†

Potrtega srca naznanjamo vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena hčerka, oziroma sestrica

Elizabeta

včeraj, 23 junija ob 7. zvečer v nežni starosti 19 mesecev umrla po kratki, teški bolezni.
Pogreb bo v petek, 25. t. m. ob 5. popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Križu na pokopališče k Sv. Križu
Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, 24. junija 1909.

Peter Ceranić, c. in kr. stotnik v p. in skladiščni častnik peh. polka Št. 17 in **Marija Ceranić,** starši — **Ema Schmidmayer** in **Ljudmila Ceranić,** sestri 2391

Namesto vsakega posebnega naznanila.

Zahvala.

Povodom brdke izgube našega iskreno ljubljenega soproga, očeta, brata oz. strica, gospoda

Jakoba Murnika

zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za njih tolažbe polne besede v teških urah
Posebno pa se zahvaljujemo čč. duhovščini ter sl. uradništvu. ki je v tako lepem številu spremilo rajnika k večnemu počitku.

Vel Lašče, dne 23. junija 1909.

2494 **Žalujoči ostali.**

Serravallo
Železnato Kina-Vino
Hygijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diploma k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepča živce, poboljša kri in je **rekonvalescentom** in **malokrvnim** zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
Izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 6000 zdravniških spričeval.
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Zaloga koles
Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov.
Izposojevanje koles
prejem koles za emajliranje, poniklanje ter popravila
25 solidno in ceno. 1590
Karel Čamernik
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

Trgovski pomočnik
špecerijske stroke, star 22 let, govori slovensko, lahko in nemško, **išče službe.**
Cenjene ponudbe pod **„pomočnik“ poste restante Trst.** 2387

Dobro ohranjen 2374 2
avtomat
velik in lep, **se prav ceno proda** v gostilni pri **„Panju“ v Ljubljani, v Vegovi ulici št. 10.** Se priporoča
Leonardo Galante.

Urarskega pomočnika
sprejme takoj 2335—3
H. Suttner, Ljubljana.

Dečka 2390 1
ki ima že nekoliko vaje ter veselja do **risanja, sprejme** kot
učenca
v litografijo
s 1 avgustom tiskarna in litografija **J. Blasnika nasl. v Ljubljani.**

Odda se v najem
restavracija
pri „Bobenčku“
na Glincah pri Ljubljani zaradi bolezni sedanjega najemnika. Nastop **takoj** ali pozneje. Krasen gostilniški vrt, nanovo urejeni gostilniški prostori, acetilenska luč, skoraj popolna oprava itd.
Več se izve ravnotam ali pri lastniku **na Glincah št. 37.** 2317—6

Trgovski pomočnik
se sprejme takoj pri tvrdki **M. Spreitzer v Ljubljani.** 2378—2

Separirana
mesečna soba
se išče za dame v okolici Ljubljane v bližini gozda.
Ponudbe pod **„M. G. 32“ poste restante Ljubljana.** 2375—1

HOTEL „ILIRIJA“
Ljubljana, Kolodvorske ulice 22.
Danes, v četrtek, 24. t. m.
velik
KONCERT
Slov. Filharmonije.
Začetek ob 8. zvečer. Vstop 40 h.
Za obilen obisk se priporoča
Marija Novak
2393 hotelirka.

Steckenpferd Bay-Rum
Najboljša voda za glavo zlasti proti prhljaju in izpadanu las
964 **Dobiva se povsod.** 9

Išče se za 15. juli lepa
meblirana soba
v bližini **justične palače,** če mogoče s popolno **oskrbo** in **uporabo kopeli.**
Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. 2362—2

Hiša **v Ljubljani naprodaj,** in sicer enonadstropna z lepim sadnim in zelenjadnim **vrtom** Pri hiši je velik obokan **hlev** in **svinjak,** vse ob eni najlepših cest, pripravna za vsako obrt, posebno za izvoščke ali za penzijoniste.
Vsa druga pojasnila daje **Anton Ravnikar,** čevljar **v Sodnijskih ulicah št. 4 v Ljubljani.** 2371—2

Dobro idoča
trgovina
pri zgradbi železnice **Aspang-Friedberg, Štajersko** s 15 000 K zaloge, se pod dobrimi pogoji **proda** zaradi preselitve, event. **se sprejme** zvest **trgovski pomočnik,** ki bi vodil trgovino proti kavciji 2000 K ali pa, ako ima dobrega poroka. Pri kupitvi trgovine se zahteva na račun 5000 K.
Več se izve pismeno pod **„15 000“** na uprav. „Slov. Naroda. 2388

Vinske sode
iz **hrastovega lesa,** in sicer:
30 komadov od 6 do 8 hekto
10 „ „ 15 „ 18 „
1 komad za 30 hekto
1 „ „ 50 „ 593 60
1 „ „ 60 „
oddaja po primerni ceni
M. Rosner in drug
veležganjarna slivovke, tropinovca, drožnika in brinjevca v Ljubljani.

Modni salon za damske klobuke
P. Magdić
Ljubljana, hotel „pri Maliču“, Ljubljana
(nasproti glavne pošte)
priporoča damske klobuke v veliki izbiri oblike, cvetlice, perese, kitničarija. Pariški modeli znatno znižane cene.
Posebni oddelek v prvem nadstropju. 1961

Hiša **z gostilno** v **Rožu** blizu železniške postaje, parne opekarne in parne žage, v kateri je več let dobro idoča gostilna poleg glavne ceste, z velikim **sadnim vrtom** in **njivo** ter lansko leto sezidano **vilo** s 6 sobami, ki je prav pripravna za gostilniške prostore in trgovino z mešanim blagom ali letovičarje, **se proda.** V Rožu je edino to za prenočevanje tujcev. Vila se glede finančnih zadev ni popolnoma dodelala. V vili je tudi vodovod. Proda se pod jako ugodnimi pogoji skupno z nad 2 orala **travnika** z vsemi gospodarskimi poslopji in s srenjskimi pravicami proti takojšnjemu plačilu 500 K, ostanek se zamore s $4^1/_2$ in 5% obresti obrestovati.
Pojasnila daje g. **Kemperle v Podgorju,** železniška postaja **Marija Elend na Koroškem** ali sedanji lastnik **Anton Kastelic v Logatcu.** 2361—2

Vabilo
na
občni zbor
Posojilnice v Zagorju ob Savi
registrovane zadruge z neom. zavezo
ki se bo vršil
v soboto, 3. julija 1909
ob 6. zvečer
v posojilnični pisarni.

Dnevni red:
1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računa za leto 1908 in razdelitev čistega dobička.
3. Volitev načelstva in preglednikov,
4. Poročilo o reviziji zveznega revizorja. 2395
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti. **NAČELSTVO.**

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani
sprejme
več praktikantov
absolventov trgovske akademije,
zmožnih vsaj dveh jezikov.
Pismene ponudbe s prepisi izpričeval je nasloviti na ravnateljstvo.
2396

Vinska trgovina
ALOJZIJA ZAJCA
v Spodnji Šiški 2209—8
se priporoča slavnemu občinstvu in **opozarja na svojo veliko zalogo zajamčeno pristnih** raznih **vin po znižanih cenah,**
liter od 20 vinarjev naprej.

Ker se je natisnilo le omejeno število
„Faksimile-izdaje Prešernovih poezij“
katerih je le majhno število še v zalogi, opozarjamo s tem vnovič na nakup.
Cena v svinjsko usnje vezani izdaji 20 kron.
J. Blasnika nasl. 2389—1
tiskarna in litogr. zavod v Ljubljani, Breg št. 12.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najrazvrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na dožitje in smrt s manjšajočimi se vplačili.
Vsak čas ma po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“ 12—71
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fondi: 41,296.041·01 K. izplačane odškodnine in kapitalije 97,814.430·97 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vsemi slovensko-narodno upravo.
Vse pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, Ilirske ulice 19, II. nadstropje.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, kodar posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in človekoljubne namene.

Izdajatelj in odgovorni urednik Rasto Pustoslemšek.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.